

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАХІДНОЇ ПАРАНИ (БРАЗИЛІЯ)
ЛИТОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СПОРТУ
ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я
НАСЕЛЕННЯ «СПОРТ ДЛЯ ВСІХ»

ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Матеріали XIV Міжнародної
науково-практичної конференції
(10–11 травня 2024 року)

За загальною редакцією Любові ЧЕХОВСЬКОЇ

Львів
ЛДУФК ім. Івана Боберського
2024

РОЗДІЛ 2

РЕКРЕАЦІЙНІ ТА ТУРИСТИЧНІ ЗОНИ, ТЕРИТОРІЇ, ОБ'ЄКТИ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

УДК 338.48-61

РОЗВИТОК ПОДОРОЖЕЙ НА ТЕРЕНАХ КИЇВСЬКОЇ РУСИ

Наталія Пангелова, Борис Пангелов, Владислав Рубан

*Університет Григорія Сковороди в Переяславі,
м. Переяслав, Україна*

Актуальність. Туристсько-краєзнавча діяльність виникла й розвивалась як суспільна потреба. У її розвиткові прослідковують три етапи: виникнення передумов для організованих групових (колективних) походів і подорожей, вивчення місцевості; використання походів як засобів виховання; становлення й розвиток туристично-краєзнавчої діяльності як суспільно-соціального явища [2, 3].

Зважаючи на те, що туризм – один із важливих засобів рекреаційно-оздоровчої діяльності, дослідження історичних відомостей про цей напрям діяльності, причин і чинників його розвитку є важливим етапом дослідження рекреації загалом.

Мета дослідження – дослідити розвиток подорожей на теренах Київської Русі.

Результати дослідження. У Середні віки також відбувається формування культури давньослов'янських народностей. Міграційні процеси призвели до їх великого розселення між річками Вісою і Тисою, вглиб Східної Європи. Поступово слов'яни, що асимілювали зі стародавніми русичами,

фіно-уграми, балтами й іншими племенами, що населяли в той час Східну Європу, розселилися на великій території від Ладоги до Чорного моря з півночі на південь і від Закарпаття до Середньої Волги із заходу на схід [1, 4].

Під проводом вихідця з варягів князя Рюрика, якого запросили новгородці 862 року ця територія була завойована і 882 року об'єднана в потужну єдину державу – Київську Русь.

Розвиток подорожей на теренах Київської Русі був пов'язаний, насамперед, з розвитком торгівлі і прийняттям християнства.

Вигідне географічне розташування Київської Русі сприяло активному розвитку торгівлі. Було сформовано два найважливіші торговельні шляхи. Шлях «з варяг у греки», що з'єднував Чорне й Балтійське моря, й Волзький великий торговельний шлях, що простягався з Новгорода по ріках Ловаті, Західній Двіні й Волзі в Каспійське море.

Із прийняттям 988 року християнства на Русі активно почало розвиватися паломництво. У Київській Русі його умовно можна розділити на паломництво в середині держави, пов'язане із заснуванням перших монастирів, і паломництва за межі Русі, насамперед у Палестину, Константинополь, на гору Афон [1].

До перших прочан, що відправлялися за межі Русі, можна віднести преподобного Антонія – засновника Києво-Печерського монастиря (монастир був заснований 1051 року, 1598 року одержав статус Лаври) – він двічі побував на Афоні, звідки привіз до Києва монастирський статут, за яким і стали жити руські ченці.

Паломництво за межі Русі вимагало значних коштів і часу, тому масового характеру воно так і не отримало. Набагато поширенішим було паломництво по руських святинях. У середині XII ст. з'являються «каліки-перехожі» – люди, які здійснювали

мандрівки протягом усього свого життя, подорожуючи від однієї християнської святині до іншої [1].

Ідея паломництва настільки сильно тоді поширилася, що наприкінці XII ст. церква розпочала заходи щодо обмеження кількості мандрівників. До XV ст. кількість паломництв значно зросла, вони стали більш різноманітними. Серед прочан переважали представники духовного сану, що володіли грамотою та письмом. Завдяки цьому до теперішнього часу дійшла велика кількість описів подорожей.

Активізація паломництва й розвиток торгівлі сприяли зародженню готельної справи на Русі. Гостинні двори будували поблизу торгових центрів – «торжищ». Їх відкрили в XIV–XVII ст. у Києві й Новгороді. Для відпочинку мандрівників-паломників при церквах і монастирях будували численні притулки, одним із них був готель біля стін Печерської лаври.

Висновок. Розвиток подорожей в епоху Середньовіччя відбувався під впливом об'єктивних чинників (суспільних, релігійних, політичних). В епоху раннього Середньовіччя підпорядкування релігійним канонам певним чином вплинуло на розвиток подорожей на території практично всієї Європи.

Однак згодом (в епоху розвинутого й пізнього Середньовіччя), саме паломництво як елемент релігійного культу і суспільне явище значно поширилося й охопило чималі маси вірян.

Список використаних джерел

1. Абрамов В. В., Тонкошкур М. В. Історія туризму : підручник. Харків : Вид-Форт, 2010. 286 с.
2. Круцевич Т. Ю., Пангелова Н. Є., Пангелов Б. П. Історія розвитку фізичної рекреації. Київ : Академвидав, 2013. 160 с.
3. Фізична рекреація : навч. посіб. / Приступа Є. Н., Жданова О. М., Линець М. М. та ін. ; за ред. Є. Н. Приступи. Львів : ЛДУФК, 2010. 447 с.
4. Цьось А. В., Деделюк Н. А. Історія фізичного виховання на теренах України з найдавніших часів до початку XIX ст. : навч.

посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. 456 с.

УДК 796.012.3:338.48-6:7/8

**ЗДОРОВ'Я В ПОДОРОЖАХ:
РОЛЬ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ Й КУЛЬТУРНОГО
СПРИЙНЯТТЯ В ТУРИЗМІ**

Наталія Недовіз, Катерина Моспан

*КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж
імені Маркіяна Шашкевича», м. Броди, Україна*

Актуальність. У сучасному світі зростає значущість фізичної активності й культурного сприйняття в контексті туризму. Люди дедалі більше віддають перевагу здоровому способу життя й мають бажання отримати якнайбільше задоволення від своїх подорожей, які не лише розширюють горизонти й поліпшують настрій, але мають і значний вплив на фізичне й психічне здоров'я. Рекреаційний туризм – це індустрія відновлення духовних, фізичних, моральних, етичних сил, яка передбачає широкі можливості для надання послуг. Рекреація, від латинського «*rescreatio*», означає відновлення. Відпочинковий туризм вважають формою активного туризму в межах спортивного дозвілля, з певними обмеженнями фізичних навантажень [4].

Мета дослідження – довести дієвість використання подорожей у поліпшенні здоров'я.

Результати дослідження. Користь подорожей для поліпшення стану здоров'я загальновідома, адже вони надають змогу зберігати фізичну активність. Це можуть бути піші чи велопогулянки в гірських місцевостях або сплав по річці, катання на лижах, а також безліч видів активного відпочинку в Карпатах України, на березі Чорного моря, відомого своїми